

Bijdehand met Levend Leren

De structuur en inhoud van een slimme generatieve aanpak van het werk voor meer- en hoogbegaafde kinderen.

Bureau voor Levend Leren (BLL) ontwikkelde de inhoudelijke pijlers en de onderwijskundige realisatie van het Bijdehand concept. BLL baseert zich op de Franse pedagoog en onderwijskundige Célestin Freinet en wetenschappelijke moderne inzichten.

Welke kinderen doen mee?

Voor veel hoogbegaafde kinderen is de school geen pretje. Ze voelen zich niet serieus genomen en presteren vaak beneden hun kunnen. Met Bijdehand bieden we daar een oplossing voor. Kinderen die werken in Bijdehand scholen of groepen doen mee omdat ze begaafd zijn en onvoldoende uitdaging en ontwikkelingsmogelijkheden vinden in het reguliere schoolprogramma. De Bijdehand aanpak is geschikt voor kinderen van alle leeftijden. In onze eerste projecten richten we ons vooral op kinderen uit midden en bovenbouw leerlingen. Selectie van de kinderen vindt plaats op basis van observatie van de leraren, gesprekken met ouders en opmerkelijke (soms tegenvallende!) leerresultaten.

We zetten de volgende stappen om tot een zorgvuldig afgewogen plaatsing in de Bijdehand groep te realiseren:

Stap 1 is een nadere observatie door een collega of deskundige, gekoppeld aan speciale opdrachten, waarbij kenmerken van hoogbegaafdheid worden meegenomen;

Stap 2 A het analyseren van de prestaties in de klas, bij spreekbeurten, bij eigen projecten;

Stap 2 B er wordt doorgetoetst met toetsen van het leerlingvolgsysteem en of de methode om het niveau van de leerling vast te stellen;

Stap 3 is een gesprek met de ouders.

Van bovengenoemde stappen wordt een beknopte samenvatting gemaakt, met een profiel.

*) deze score wordt bepaald op basis van de indeling slim - hoogbegaafd van Irvine.

Na deze stap kan besloten worden de leerling wel niet te plaatsen in de Bij de hand groep. Voorlopige plaatsing hoort daarbij altijd tot de mogelijkheden. We adviseren altijd te werken met een proefperiode.

Stap 4: er kan een signaleringsinstrument ingezet worden.

Datum:		Naam leerling:										
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10*	
1	Observatie in klas											
2a	Analyse prestaties											
2b	Doortoetsen											
3	Gesprek ouders											
Conclusie		1 wel plaatsing			Motivatie							
		2 voorlopige plaatsing										
		3 verder onderzoek										
		4 geen plaatsing										
Onderzoek uitgevoerd door:												

© www.levendleren.nl

Tabel 1 profiel selectie

Varianten en scenario's

Het is afhankelijk van de schoolorganisatie op welke wijze Bijdehand wordt gerealiseerd. De kinderen die meedoen werken altijd in groepen. Ze kunnen behalve in de Bijdehand groep daarnaast ook 'gewoon' werken met hun leeftijdsgenootjes op de school, klas. Hieronder worden 4 varianten beschreven.

Optie A De speciale variant. Er is een aparte Bijdehandgroep die ten dele losstaat (van de rest) van de school. Hier zijn leerlingen welkom die staan ingeschreven bij een school, maar één of meer dagen werken bij Bijdehand. Ze functioneren daarnaast in hun eigen school en klas. Ze voeren werkzaamheden uit in het reguliere programma, maar kunnen in hun klas ook werken aan activiteiten die deel uitmaken van het Bijdehand programma.

Optie B De autonome variant. Er is een Bijdehandgroep die helemaal autonoom is. De groep maakt deel uit van een school, maar de groep volgt een eigen programma en werkplan

met persoonlijke leerroutes. Er vindt wel systematische evaluatie en beoordeling plaats met het bestaande leerlingvolgsysteem.

Optie C De geïntegreerde variant. Er is een wisselende groep Bijdehand. Het is een plusgroep die een of twee dagdelen 'ander' werk volgt en met gelijkgezinden werkt aan activiteiten. De kinderen brengen vanuit de Bijdehandgroep activiteiten mee naar hun groep en werken die daar uit. Het is nadrukkelijk de bedoeling bij deze minder lichte variant dat Bijdehand kinderen ook werk vanuit de 'gewone' groep meenemen. Voorbeelden: teksten die worden gebundeld voorzien van een inleiding, een onderzoek uitvoeren rond een vraagstuk dat in de groep speelt (hoe werkt de dynamo?), de organisatie van het sporttoernooi.

Optie D De Bijdehandschool. Een schoolbestuur of oudergroep kiest er voor om een school te baseren op levend leren. Dit kan zowel een bekostigde als particuliere school zijn. De leerlijnen en werkwijzen van levend leren zijn kerndoelproof.

In alle opties wordt er door de kinderen gewerkt aan een persoonlijk programma. Maar er is altijd interactie en afstemming over de activiteiten met de medeleerlingen. De Bijdehandgroep is een groep kinderen, die elkaar ook helpen om verder te komen.

De Bijdehand groep (bovenbouw)

Er wordt in de Bijdehand groep altijd gewerkt vanuit een gezamenlijk en een persoonlijk werkplan. De groep komt eerst bijeen om kort van elkaar te vernemen wat ieder gaat doen. De begeleidende leraar kan hier input leveren. Ook worden er afspraken gemaakt over wederzijdse hulp en instructie. De start van een dagdeel heeft altijd een vergadersetting (werkoverleg) en duurt 15 – 30 minuten.

De inhoud wordt bepaald door leerwensen en leerbehoeften. Het aanbod wordt gereguleerd door de brevetten die zich baseren op de leerlijnen. Vanzelfsprekend kunnen er voor de leerling en de groep aanvullende brevetten gemaakt worden.

Elke bijeenkomst wordt afgesloten met een persoonlijke en een gezamenlijke evaluatie.

Het werkplan

Het is afhankelijk van de Bijdehand variant die de school heeft gekozen of er wordt gewerkt met een overzicht van een dag of een werkplan voor een langere periode. Daarnaast wordt er rekening gehouden met wat een leerling ervaart en aan kan. Het kind moet vooral eigenaar worden van de eigen planning en leren wat wel en niet goed is gegaan bij het werken. De leerlingen krijgen al experimenterend overzicht over tijd, leren keuzen maken en zich verantwoordelijk voelen voor het uitvoeren van gepland werk.

Veel groepen gebruiken een papier ter grootte van een A4. Iedere leraar, iedere school/groep kent wat betreft de vorm eigen varianten, maar wij adviseren gebruik te maken van onderstaand model.

<i>Werkplan</i>	
Datum	Naam
Vanuit vorige werkplan:	
Wat wil je bereiken?	
tijd	activiteiten
	Gezamenlijk werkoverleg
Persoonlijke reflectie	

Reflectie van de begeleider	
Voor volgend werkplan	

© www.levendleren.nl

Veel leerlingen kunnen hun werkplan zelf invullen. Er zijn leerlingen die blijven dwalen en niet kunnen kiezen uit de veelheid van mogelijkheden. Die zullen dagelijks door de leraar gecoacht worden bij het invullen.

Reflectie

Onder aan het werkplan is ruimte voor reflectie. Het kind wordt uitgenodigd om na te denken over het werk van de afgelopen periode. Bij de praktische uitwerking van de reflectie wordt gebruik gemaakt van *De Leer- en Denkwijzer van Levend Leren* die door Bureau Levend Leren is ontwikkeld.

Samen werker
Ik kan goed luisteren naar wat anderen zeggen

ik stel de inbreng van anderen op prijs	ik geef de ander ruimte tijdens een gesprek
ik kan goed luisteren naar wat anderen zeggen	ik kan n over

Onafhankelijk denker
Ik laat me niet snel van mijn plannen afbrengen

ik kan me aanpassen als dat handig is voor mijn plan	ik zorg voor orde en netheid als er chaos om me heen ontstaat
ik zoek een rustige plek als dat beter is	ik kan manier bedenken om me niet af laten leiden

Creatief denker
Ik kan goed ontwerpen maken en voorstellen bedenken **5**

ik kan 'grossieren in oplossingen'	ik kan prototypes maken
ik kan ideeën omzetten in onderzoek	ik kan klachten omvormen tot voorstel

©www.levendleren.nl

Zelfstandig werker

Ik heb een goed beeld van hoe ik leer en werk **3**

<i>ik reflecteer op mijn werk en werkplan</i>	<i>ik heb een goed beeld van hoe ik leer en werk</i>
<i>ik maak gebruik van verschillende manieren van leren</i>	<i>ik weet welke manier van leren ik gebruik</i>

© www.levendleren.nl

Reflectief denker

Ik check of ik tevreden ben over mijn doen en laten **5**

<i>ik zoek naar antwoord op de vraag waarom ik iets niet/wel leuk vind</i>	<i>ik vraag me af wat ik leerde</i>
<i>ik vraag me af of ik wel voldoende leerde</i>	<i>ik vraag me af of ik het leren wel voldoende uitdagend vind</i>

© www.levendleren.nl

Actieve meewerker

Ik kom met plannen **2**

<i>ik weet dat ik iets kan veranderen</i>	<i>ik kom met voorstellen in besprekingen</i>
<i>ik ben enthousiast voor goede plannen</i>	<i>ik ben enthousiast voor goede plannen</i>

© www.levendleren.nl

Brevetten als werkwijzer

Brevetten zijn er voor, om te laten zien aan je zelf en anderen, wat je kent en kunt. De nadruk ligt op gerichte vaak concrete activiteiten, gekoppeld aan werkdoelen (een werkdoel is een ijkpunt en een kijkpunt voor de leraar en de leerling. Werkdoelen baseren zich op (concentrische, niet rechte) leerlijnen en zijn zo geformuleerd dat je peilt of je op koers ligt en weet wat je moet doen). Kinderen worden niet gedwongen om een brevet te halen, maar ze kiezen in overleg om aan een brevet te gaan werken. We kiezen de activiteiten voor de brevetten zo dat ze interessant zijn voor de kinderen, aansluiten bij de wensen van ouders en samenleving, en dat ze ingepast kunnen worden in het leerplan (en de leerlijnen) van de school. De brevetten kunnen dus per school/situatie verschillen.

Brevet Briefschrijver

Meesterstuk: *ik ga een officiële brief schrijven en daarbij rekening houden met situatie/persoon voor wie de brief is (register)*

Onderbouwing: je moet weten wat het register van een officiële brief is. Dat kun je vinden op <http://www.projectx2002.org/zakelijkebrief.html>

Activiteiten

- 1 Ik zorg voor *plaats, datum, aanhef, ondertekening*.
- 2 Ik zorg voor een goede indeling van de brief.
- 3 Ik maak geen schrijffouten.
- 4 Ik lees de brief voor aan anderen en verzamel feedback voor ik deze verstuur.
- 5 Ik zorg voor een goede adressering op envelop.

Belangstelling voor Bijdehand met Levend Leren?

Neem contact met ons op!

info@levendleren.nl

06 12549966